

Гай Юлий Цезар

*диктатор на Римската
република*

Епизоди от живота му.

Биография.

- **Гай Юлий Цезар** (на латински: *Gaius Iulius Caesar*), е римски военен и политически лидер и един от най-влиятелните мъже в световната история. Изиграва важна роля в трансформацията на Римската република в Римска империя.
- Политик, верен на популярската традиция, формира неофициалния първи триумвират с Марк Лициний Крас и Гней Помпей Магнус, който доминира римската политика за няколко години, но негова върла опозиция са оптиматите начело с Марк Порций Катон и Марк Калпурний Бибул. Експанзията му в Галия разширява римския свят до Атлантическия океан. Цезар също организира първата римска инвазия в Британия през 55 пр.н.е. Разпадането на триумвирата обаче води до неизбежен срыв в отношенията с Помпей и сената. Превеждайки своите легиони през Рубикон, Цезар започва гражданска война през 49 пр.н.е., от която излиза като неоспорим господар на римския свят.
- След като поема контрола над управлението, той започва екстензивни реформи в Римското общество и държава. Провъзгласен е за пожизнен диктатор и централизира целия административен апарат на републиката. Тези събития провокират досегашния приятел на Цезар, Марк Юний Брут, и група други сенатори са убият диктатора на Мартенските Иди (15 март) през 44 пр.н.е. Убийците се надяват да възстановят нормалното управление на републиката, но предизвикват друга римска гражданска война, която всъщност води до установяване на автократичната Римска империя начело с осиновения Цезаров наследник Гай Октавиан. През 42 пр.н.е., две години след убийството му, Цезар е официално обожествен от сената.
- **Управление:** октомври, 49 пр.н.е. – 15 март, 44 пр.н.е.
- **Други titли:** *Caesar Divi Filius Augustus*
- **Роден:** 13 юли 100 пр.н.е. / 102 пр.н.е. Рим, Римска република
- **Починал:** 15 март 44 пр.н.е.
- **Предшественик:** Луций Корнелий Сула (като диктатор на Римската република)
- **Потомци:** Юлия Цезарис Наследник: Октавиан Август
- **Династия:** Юлиево-Клавдиева династия
- **Баща:** Гай Юлий Цезар **Майка:** Аврелия Кота

Бюст на Юлий Цезар

Препятствията, които среща.

- Въпреки древния си произход, родът на Юлиите не е особено политически влиятелен, като е родил едва трима консули. Бащата на Цезар, наричан също Гай Юлий Цезар достига до длъжността претор, втората по ранг републиканска избираема магистратура и управлява провинция Азия. Неговата майка, Аврелия Кота, произхожда от влиятелна фамилия, която е родила няколко консула.
- Годините, в които Цезар израства, са смутни времена. Съюзническата война се води от 91 до 88 пр.н.е. между Рим и неговите италиийски съюзници за римско гражданство.
- През 85 пр.н.е. бащата на Цезар умира, докато се обува една сутрин, и на 16 той вече е глава на семейството. На следващата година е предложен за новия Flamen Dialis, върховен жрец на Юпитер, след като предишното лице на тази длъжност, Мерула, умира по време на Мариевите чистки. Тъй като носителят на длъжността не само трябва да бъде от патрициански род, но и да бъде женен за патрицианка, той разваля годеща си с Косуция, момиче от богато конническо семейство, с която е сгоден от дете и се жени за дъщерята на Цина - Корнелия.
- След кампания в цяла Италия Сула завзема Рим в битката при Колинската врата през ноември 82 пр.н.е. и се самоиздига на длъжността диктатор; но докато диктаторът традиционно се назначава за шест месеца, мандатът на Сула няма краен срок. Цезар като племенник на Марий и зет на Цина е застрашен. Той е лишен от наследството си, зестрата на жена си и своя жречески сан, но отказва да се разведе с Корнелия и е принуден да се крие. Заплахата за него е премахната от семейството на майка му, у което има поддръжници на Сула и от весталките. Сула го освобождава неохотно, казвайки, че у него видял голяма част от чертите на Марий.

Юлий Цезар на младини

Ранна кариера.

Вместо да се завърне в Рим. Цезар се присъединява към армията, служейки под командването на Марк Минуций Терм в Азия и на Сервилий Исаурик в Киликия. Той служи отлично, като спечелва гражданска корона за участието си при обсадата на Митилена. В мисия до Витиния, за да осигури помощта на Никомедовата флота, той прекарва дълго в двора на владетеля. Разпространяват се слухове за любовна връзка между Цезар и Никомед, които оставят петно за целия му живот. По ирония на съдбата загубата на жреческия сан позволява на Цезар да започне военна кариера". *Flamen Dialis* няма право да докосва кон, да спи три нощи извън собственото си легло или една нощ извън Рим или да поглежда армия.

През 80 пр.н.е., след две години служба, Сула се отказва от диктатурата, реустановява консулското управление и след като служи като консул, се отдава на частен живот. Той умира две години по-късно през 78 пр.н.е. и е погребан с големи почести. Научавайки за смъртта на Сула, Цезар се чувства в безопасност и се връща в Рим. Няма достатъчно средства, тъй като наследството му е конфискувано и си купува скромна къща в Субура, квартал на нисшата класа в Рим. След това се заема с легално адвокатство. Става известен с изключителното си ораторство, придружено от пламенни жестове и приповдигнат тон и с безжалостните си процеси срещу бивши управляващи, прочули се с изнудване и корупция. Дори Цицерон го оценява: "Е, и кого от ораторите...ще поставиш пред него?" за да овладее изцяло реториката, Цезар плава до Родос през 75 пр.н.е. да се обучава при Аполоний Молон, който е бил възпитател и на самия Цицерон. По пътя в Егейско море Цезар е отвлечен от килийски пирати и е държан като пленник на Фармакос, едно от Додеканезките островчета. По време на целия плен той запазва позицията си на превъзходство. Когато пиратите решават да изискат откуп от двадесет таланта злато, той настоява да искат петдесет. След като откупът е платен, Цезар потегля с флотата си, преследва и залавя пиратите, след което ги заточва в Пергамон.

Мечове на Ю.Цезар

Рим

- При завръщането си в Рим е избран за военен трибун, първата стъпка по cursus honorum на римските политици. Войната срещу Спартак се състои по това време (73 - 71 пр.н.е.), но до нас не е достигнала информация дали Цезар играе някаква роля в нея. Той е избран за квестор за 69 пр.н.е. Собствената му жена Корнелия също умира през тази година. След погребението той заминава за Испания, където служи като квестор под командването на Антисций Вет. Удовлетворена е молбата му да бъде освободен от задълженията си и се връща в римската политика. При завръщането си се жени за Помпея, внучка на Сула. Избран е за едил и възстановява трофеите от победите на Марий, спорен ход, който показва, че до този момент режимът на Сула все още действа. Цезар организира съдебни процеси срещу облагодетелствалите се от проскрипциите на Сула, но и харчи голямо количество взети назаем пари по различни обществени дейности или игри, засенчвайки своя колега Марк Калпурний Бибул. Също така Цезар е заподозрян в два неуспешни заговора

Колизеумът в Рим

Кариера

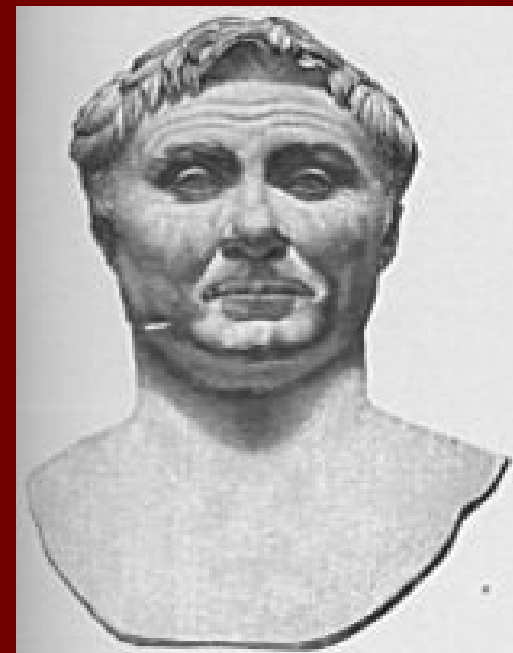
- 63 пр.н.е. е събитийна година за Цезар. Същата година Цезар участва в изборите за поста Pontifex Maximus. Повдигнати са обвинения срещу него в подкупничество от всички страни. Смята се, че Цезар е казал на майка си в сутринта на изборите, че той или ще се заърне у дома като Pontifex Maximus или изобщо няма да се завърне, тъй като очаква да бъде изпратен в изгнание поради огромните дългове, които е натрупал, за да ги вложи в кампанията си. Цезар печели въпреки по-големия опит и реноме на опонентите си. С поста Цезар придобива и официална резиденция на Via Sacra.
- След преторството Цезар е избран да управлява Отвъдна Испания. За да избегне превръщането си в частен гражданин и започването на съдебни процеси заради дълговете му, Цезар се оттегля към провинцията преди края на претурата. В Испания завладява Галеция и Лузитания, наричан imperator от войските си, реформира закона за дълговете и завършва управлението си в Испания на голяма почит.
- Наричан *imperator*, Цезар има право на триумф. В същото време той иска да се кандидатира за консул. Изправен пред избора между триумф и консулат, Цезар избира консулат.

Via Sacra

Първи триумвират

- През лятото на **60 г. пр.н.е.** между Цезар, **Помпей** и **Марк Лициний Крас** е сключено споразумение, известно под наименованието **Първи триумвират**. Те образуват неофициален съюз и се задължават да си помагат. **Плутарх** правилно определя коалицията като *“истински държавен преврат за унищожаване властта на аристокрацията”*. За консервативно настроения **Варон** обединението е *“триглаво чудовище”*.
- През **59 пр.н.е.** Цезар омъжва дъщеря си **Юлия** за **Помпей** и чрез сключения династически брак укрепва триумвирата. Първият успех на съюзниците е избирането на Цезар за **консул** през **59 пр.н.е.** Най-напред, за да снабди с дялове ветераните на **Помпей Велики**, Цезар провежда аграрен закон. Той издейства да се разпределят между тях обществените земи в **Кампания**, а в случай, че и те са недостатъчни, е поставено да се закупят други терени в **Италия** за сметка на доходите, които постъпват от източните провинции. Със силата на закон са утвърдени и всички разпоредби, които Помпей издава на Изток. В интерес на **конниците**, които поддържат Крас, Цезар намалява с една трета сумата, необходима за откупуването на данъците за провинция **Азия**. За себе си (след изтичането на консулския мандат) успява да уреди назначението за наместник в провинциите Цизалпийска и Трансалпийска Галия за срок от 5 години. Разходите в предизборната борба, пръскането на пари при търсенето и печеленето на привърженици – всичко го вкарва в големи дългове. Но целта е не само богатството. Пред този далновиден човек изведнъж се разкрива шанса да изгради име на пълководец, да спечели верността и предаността на предвожданите легиони. Той мисли в далечна перспектива и вижда как в борби с **келти** и **германи** създава и укрепва римските провинции на Запад, за да затрие славата от източните експедиции на *“новия Дионис”* на новия Александър, на най – големия си съперник - **Помпей Велики**.

Помпей Велики

Политическо влияние

- Взетите от Цезар мерки и проведените закони удовлетворяват желанията на широките кръгове на населението, печелят симпатии и водят до разширяване на неговото политическо влияние. Преди да замине за Галия , той има грижата да изгради и укрепи стабилен авторитет в Рим.
- През 56 пр.н.е. покоряването на Галия може да се смята за привършено. Там Цезар умело използва разногласията и постоянните междусобни войни между отделните племена, които възпрепятстват обединяването и създаването на единна държава, и с подкрепа на голяма част от сената завладява територии чак до бреговете на река Рейн. Пръв от римляните преминава с войски на десния му бряг и престоява там 18 дни в преследване на германите. После стига и до Атлантическия океан.
- За да демонстрира силата на римското оръжие, с два легиона Цезар извършва десант и сполучливи акции в Британия – които правят голямо впечатление в Рим. В скоро време Галия е обложена с ежегоден данък на сума от 40 млн. денари. Огромната плячка – стада добитък, скъпоценни метали, хиляди роби, предизвиква удивление и възторг във вечния град. Със специално постановление на сената, започват празненства които траят 15 дни.
- В Галия Цезар получава всичко, към което се стреми – слава, войска, пари. Известността му расте за сметка на останалите двама триумвири, а победите извисяват неговия престиж .

Карта на Галия през 56г.пр.н.е.

Гражданска война

- На 10 януари 49 пр.н.е., със съдбовните думи *"Жребият е хвърлен"*, пълководецът неочаквано пресича реката Рубикон – административна граница между Цизалпийска Галия и Италия. Нарушаването на закона е мотивирано като дълг за отмъщение на поруганите права на народните трибуни. Цяла Италия и Рим са негово притежание. Цезар набързо организира живота в града, присвоява държавната хазна и се отправя за Испания. Както сам заявява, след като е "разбил пълководец без войска", този път "отива да разбие войска без пълководец". С ненадейно нападение срещу испанските легиони на съперника той осуетява тяхното нахлуване към Италия, принуждава ги да капитулират и ги включва в състава на собствените си сили. При завръщането си в Рим военачалникът получава дори диктаторски пълномощия, но заема длъжността едва единадесет дни, през които окончателно възстановява правата на всички проскрибирани и провежда изборите за консули.
- Към края на 49 г. пр.н.е., именно като консул, Цезар заминава за Гърция и дебаркира в Епир за последната схватка. Победата е на тяхна страна, неуспехът на противника е сериозен, загубите са значителни, а оттеглянето в Тесалия е задължително.
- Но през лятото на 48 пр.н.е. край град Фарсала, двете войски застават отново една срещу друга. Силите на Помпей осезателно превъзхождат по численост съперника. Срещу 40 000 бойци Цезар противопоставя 27 000, а срещу 6000 конници – 2000. Като узнава обаче за превъзходството на вражеската кавалерия, той съсредоточава един отбран отряд перпендикулярно на фронта на войските със задачата да атакува едва тогава, когато неприятелските ескадрони принудят неговите да отстъпят. Приложената тактическа изненада решава изхода на битката, защото след като започва преследването на противниковите конници, които се оттеглят, легионите на Цезар се оказват във фланг и тил на враговете и ги обръща в бягство.
- На третия ден след зловещия край Цезар пристига в Александрия. В подхванатата династическа свада между Клеопатра VII и малолетния фараон – неин брат, но и съпруг, той вече има основания да вземе страната на младата и очарователна царица. Справянето с извънредната ситуация, където всичко се крепи на косъм, става само благодарение на бойните подкрепления, които пристигат навреме от Мала Азия. После нещата приемат обичайния си ход. Цезар печели сражението над египтяните в открита битка, а заедно с това и престола за Клеопатра. Престоят в Египет предоставя на враговете му шанса отново да предявят претенции и да се заредят с енергия.

След гражданската война

- При завръщането си в Рим Цезар отпразнува четири триумфа за победите си в Галия, Египет, Азия и Африка. Тържеството на Цезар е пълно. В резултат на гражданската война (49–45 г. пр.н.е.) републиканският строй в държавата се променя съществено. Цезар приема от народа и сената титлата диктатор, най –напред за десет години, а после, през 44 г. пр.н.е. – за цял живот. Без съмнение за него се дължи утвърждаването в обществото на принципа едно и също лице да може да изпълнява едновременно няколко длъжности.
- От 48 пр.н.е. вече всяка година той е избран за консул. От 46 г. пр.н.е. му е възложена префектурата на нравите, която по същество обозначава качеството цензор. Още от 63 пр.н.е. е и велик понтифекс. Сдобива се и с титлата „баща на отечеството,,“, а званието "император" влиза в състава на името му и сочи неговата лична връзка с войската. От тази позиция Цезар има решаваща дума по въпросите за войната и мира. По време на управлението на доживотния – "вечен"диктатор, народните събрания, които продължават да се събират по обичай, изгубват политическото си значение. Сенатът също е реорганизиран и съставът му е увеличен на 900 души, много от които са хора без аристократичен произход, военачалници от армията, лично задължени на Цезар и дори негови освободени роби.
- Цезар полага не малко усилия да внесе ред в данъчната система и да установи стабилност в държавата. За да намали бездомната и безработна беднота, изселва 80 000 градски пролетарии в колониите. По-късно предлага и закон за самоуправлението на италианските градове. Прокарва също постановление за строго наказание на лицата, виновни за изнудване на провинциалното население. Основната му грижа е да заздравя отношенията си с победената аристокрация и поради тази причина амнистира някои от своите бивши противници и дори им издейства различни постове.